

gaar derfor ud fra, at de samme Betragtninger og den samme Velvillie, som vil blive gjort gældende og vil blive vist overfor Helsingør-Hornbæk-Banen, i akkurat samme Grad og Udstrækning vil komme til at gælde Hillerød-Helsing-Banen, naar der er Tale om denne Banes Forlængelse til Tisvilde.

Saa vil jeg meget gerne henvende nogle Ord til den højtærede Landbrugsminister. Jeg har tidligere meget stærkt henledt den højtærede Ministers Opmærksomhed paa de overmaade uheldige Forhold nede ved Arresø. Jeg har mindet om, at en Landvæsenskommission, som var nedsat i og af Frederiksborg Amt i 1899, i sin Betænkning har udtalt, at det vistnok fra alle Sider er erkendt, at Lodsejere ved Arresø i Løbet af det sidste Aarhundrede er blevet mere og mere uheldigt stillet, idet Søens Vandstand successivt er steget. Kommissionen tilføjer, at de skadelidende i alt Fald maa have et moralsk Krav paa en passende Hjælp, navnlig fra Staten, eftersom det er Staten, der i sin Tid solgte Heegaard Vandkraften. Forholdet er altsaa det, at i 1857 tager Staten en efter Forholdene betydelig Indtægt ved at sælge Vandkraften til Heegaards Fabrikker med saa ugunstige Virkninger, at det ikke alene den Gang var til Skade for alle de Landmænd, der havde deres Jord grænsende op til Arresø, men at det Tid efter anden er blevet det i højere og højere Grad, idet det har vist sig, at Vandstanden i Arresø er i fortsat Stigning. De Bestemmelser, som i sin Tid, da Salget fandt Sted, var truffet med Hensyn til, hvor højt Vandstanden maatte gaa, for at man skulde have Lov til at tage en vis Mængde Vand til Drivkraft for de private Fabrikker, passer slet ikke mere, thi som Forholdene nu er, staar Vandet meget højere end i 1857, da Staten solgte Vandkraften til Heegaard. Det har ved Undersøgelse vist sig, at der i Perioden fra 1873—94 er en Stigning paa omkring 6 Tommer fra Vandstanden i Perioden forud fra 1842—72; siden 1894 er denne Stigning fortsat. Forholdet er derfor, som ogsaa Landvæsenskommissionen udtaler, det, at de Betingelser, paa hvilke Staten i sin Tid solgte Vandkraften, og efter hvilke Afløbets Størrelse til en vis Grad bestemmes, er i høj Grad i Lodsejernes Disfavør og bliver det i stigende Maal. Jeg ved meget godt, at det er et gammelt Spørgsmaal, men det kræver nu sin Løsning, saa meget mere som det altsaa af Kendsgerningerne fremgaar, at Forholdene Aar for Aar bliver værre. Vi kan ikke finde os i, at en hel Del af den Jord, som støder til Arresø, i Vintertiden og den allerstørste

Del af Foraaret, ja, endda hen paa Sommeren skal staa under Vand, og at ikke alene Engene, men ogsaa Agerjorden skal lide derved. Vi maa absolut kræve, at Staten, som i sin Tid har haft Fordel ved Salget, nu ogsaa skal være os behjælpelig med at faa rettet de Mangler, som var forbundet med dette Salg. Hvorledes skal man gøre det? vil man saa spørge, thi Sagen er jo ingenlunde let at løse. Vi kan ikke se andet, end at Lodsejerne dernede ikke har nogen juridisk Ret til at gennemføre Søens Sænkning; de er ikke Lodtagere i Søen og har derfor ikke Krav paa nogen som helst Del af Søens Areal, det er Staten, der som eneste Lodtager i Medfør af Vandafledningsloven har den juridiske Myndighed til at fremkalde en Ekspropriation og dermed at gennemføre en Bestemmelse om Sænkning af Vandstanden. Hvis den højtærede Landbrugsminister støttende sig til sin Ekspropriationsret vilde tage Affære her og søge Forhandling med det private Værk dernede om rimelige Vilkaar for en saadan Udløsning af Vandkraften, tror jeg, at den højtærede Minister vilde gøre en ganske overordentlig god Gerning, en Gerning, for hvilken kan vilde høste Anerkendelse i umindelige Tider. Der er nemlig Tale om meget betydelige Arealer, adskillige tusinde Tønder Land, som kunde gøres frugtbare og nyttige, og som i sin Tid er mishandlede, kan man nok sige, ved dette Salg, idet man for at opnaa en ringe Fordel, ganske vist paa et Tidspunkt, hvor Jordværdien var ringe, og hvor maaske nok den tekniske Kraft var dyr, har solgt paa saadanne Betingelser, at det bliver vanskeligere og vanskeligere for de omboende at kunne klare sig i deres Erhverv. Paa en eller anden Maade maa man derfor ind paa at rette dette Forhold, dels af Hensyn til Beboerne dernede, og dels af Hensyn til, at man dog ikke nu om Dage kan bibeholde en saadan Tilstand, at man har adskillige Tusinde Tønder Land under Vand for at vedligeholde en Drivkraft paa maaske 50—100 Hestekræfter. Det er altsaa mit Haab, at disse Ord ikke maa være talt forgæves. Den første Gang, jeg havde den Ære at tale i dette Ting, berørte jeg ogsaa dette Spørgsmaal, og jeg har siden Gang paa Gang mindet derom. Der kan ikke blive Ro om Sagen, før der i alt Fald foretages noget, saaledes at man kan se, at ogsaa Statsmyndighederne viser Interesse for denne Sag og for de Folk, som er blevet forurettede ved den Maade, hvorpaa man i sin Tid foretog en Handel med den Drivkraft, Vandet i Søen ejede.

Jeg vil gerne ved denne Lejlighed